

10/03/2025

Pot la proximitat forjar vincles forts? Explorant la relació entre la proximitat urbana i la cohesió social a escala veïnal

A més dels beneficis per al medi ambient i la salut, la proximitat a les ciutats també afavoreix la creació de vincles socials forts, que s'associen a barris més resistents i societats més estables. Un estudi del Departament de Geografia mostra com la cohesió social depèn tant de la distància real com de la percebuda. Això implica crear no només barris ben connectats, sinó també entorns que se sentin accessibles i acollidors.

Ceci Fimia, Imatges Barcelona: <https://www.barcelona.cat/imatges/es/search/30678/arenal-del-nuevo-parque-de-can-batllo/>

(Re)concebre i (re)dissenyar les ciutats perquè les persones puguin caminar o anar amb bicicleta a destinacions quotidianes com escoles, parcs o botigues s'ha convertit en un enfocament clau de les intervencions urbanes i la planificació del transport. Tot i que els beneficis ambientals i de salut de la proximitat són ben coneguts, s'ha parat menys atenció al seu impacte social, especialment en com les persones es connecten i construeixen comunitats. Això és important perquè els vincles socials forts estan associats a barris més resilients i societats més estables.

El nostre estudi analitza de prop com la proximitat a destinacions quotidianes afecta la cohesió social en els barris. Tot i que investigacions prèvies han examinat com el disseny dels espais urbans afecta les connexions socials, pocs estudis s'han centrat específicament en el paper de la distància als serveis i equipaments essencials. Per abordar això, vam combinar mesures objectives (com ara les distàncies reals) amb mesures subjectives (com de prop perceben les persones que estan les destinacions) per avaluar com influeixen en la cohesió social als barris.

Utilitzant dades d'enquestes de cinc ciutats espanyoles (Madrid, Barcelona, València, Palma de Mallorca i Granada) i mapes detallats de les distàncies a les destinacions, vam aplicar un model estadístic (models d'equacions estructurals - SEM) per explorar aquesta relació. Vam descobrir que com més lluny viuen les persones de les destinacions quotidianes als seus barris, menor tendeix a ser la seva cohesió social. De manera interessant, els nostres resultats mostren que les percepcions de distància —si les persones senten que les destinacions estan més a prop o més lluny del que realment estan— poden intensificar aquest efecte: si perceben que les destinacions estan més a prop o més lluny del que realment estan, això reforça l'impacte de la distància en les connexions socials.

La conclusió? Els urbanistes i els responsables de polítiques públiques han d'anar més enllà de la distància física a l'hora de (re)dissenyar els barris. Tot i que és important garantir que els serveis essencials com escoles, parcs i botigues siguin geogràficament accessibles, també és crucial considerar com les persones perceben la seva proximitat a aquests llocs. Si les persones senten que les destinacions estan més a prop o són més fàcils d'assolir, és més probable que interactuïn amb el seu entorn i amb els seus veïns, enfortint els vincles socials. Això implica crear no només barris ben connectats, sinó també entorns que se sentin accessibles i acollidors. Centrant-se tant en la proximitat real com en la percebuda, les ciutats poden fomentar un sentit de pertinença, promoure la interacció i enfortir el teixit social de les comunitats.

Serena Mombelli^a, Carme Miralles-Guasch^a, Oriol Marquet^{a,b}

^aDepartament de Geografia

Universitat Autònoma de Barcelona

^bInstitut de Ciència i Tecnologia Ambientals (ICTA)

Universitat Autònoma de Barcelona

serena.mombelli@uab.cat; carme.miralles@uab.cat; oriol.marquet@uab.cat

Referències

Mombelli, S., Miralles-Guasch, C., Marquet, O. (2025). **Can proximity forge strong bonds? Exploring the relationship between urban proximity and social cohesion at the neighbourhood level.** *Sustainable Cities and Society*, 119, 106096.
<https://doi.org/10.1016/j.scs.2024.10609>

[View low-bandwidth version](#)